

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

**Ефективна
ЕКОНОМІКА**

Дніпровський державний
аграрно-економічний
університет

Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

0 0 0 0 0 0 0 ◀ 0

УДК 657.3

*І. А. Кабак,
студентка гр. МгОА-15,
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

*I. A. Kabak,
Dnipropetrovsk State Agrarian And Economic University*

ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF ACCOUNTING AND AUDIT COSTS OF CROP PRODUCTION AT THE PLANT

Обмеженість виробничих ресурсів, що використовуються в сільському господарстві, та необхідність задоволення дедалі зростаючих потреб населення об'єктивно вимагають підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва. Цього можна досягти створенням регульованої ринкової економіки, відповідного механізму господарювання та забезпеченням рівноправності всіх форм власності. Підвищення ефективності сільського господарства передбачає збільшення обсягів виробництва продукції рослинництва із понесенням мінімальних витрат на одиницю готової продукції. Отже, необхідно збільшувати врожайність сільськогосподарських культур та знижувати собівартість продукції. З цього слідує, що основним напрямом підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва є послідовна його інтенсифікація, адже, як правило, збільшення врожайності і продуктивності пов'язане із ростом витрат на 1 га посіву, а при комплексному використанні ресурсів вихід продукції зростає більшою мірою і її собівартість знижується. Тому всі фактори інтенсифікації є її шляхом підвищення ефективності виробництва.

Метою написання статті є аналіз та оцінка організаційно-методичних аспектів обліку і аудиту витрат на виробництво продукції рослинництва на підприємстві та розробка напрямів їх оптимізації.

The scarcity of inputs used in agriculture, and the need to meet the growing needs of the population objective requires improving the efficiency of agricultural production. This can be achieved by the creation of a regulated market economy, a mechanism of managing and providing equality of all forms of ownership. Improved farming involves increasing crop production with minimal costs incurred per unit of finished product. It is therefore necessary to increase crop yields and reduce production costs. It follows that the main direction of increasing the economic efficiency of agricultural production is intensifying its consistent, because, as a rule, increase yields and productivity growth associated with the cost of 1 ha of sowing, while the integrated use of resources yield increases more and its cost reduced. Therefore, all the factors are intensifying and by improving production efficiency.

The purpose of this writing is the analysis and evaluation of the organizational and methodological aspects of accounting and audit costs for crop production at the plant and development directions of their optimization.

Ограниченность производственных ресурсов, используемых в сельском хозяйстве, и необходимость удовлетворения все возрастающих потребностей населения объективно требуют повышения эффективности сельскохозяйственного производства. Этого можно достичь созданием регулируемой рыночной экономики, соответствующего механизма хозяйствования и обеспечением равноправия всех форм собственности. Повышение эффективности сельского хозяйства предусматривает увеличение объемов производства продукции растениеводства с понесением минимальных расходов на единицу готовой продукции. Следовательно, необходимо увеличивать урожайность сельскохозяйственных культур и снижать себестоимость продукции. Из этого следует, что основным направлением повышения экономической эффективности сельскохозяйственного производства является последовательная его интенсификация, ведь, как правило, увеличение урожайности и производительности связано с ростом затрат на 1 га посева, а при комплексном использовании ресурсов выход продукции возрастает в большей степени и ее себестоимость снижается. Поэтому все факторы интенсификации является и путем повышения эффективности производства.

Целью написания статьи является анализ и оценка организационно-методических аспектов учета и аудита затрат на производство продукции растениеводства на предприятии и разработка направлений их оптимизации.

Ключові слова: *виробництво, продукція рослинництва, витрати, механізм, сільськогосподарські підприємства*

Keywords: *production, crop production, costs, mechanism, farms.*

Ключевые слова: *производство, продукция растениеводства, затраты, механизм, система контроля за погашением дебиторской задолженности.*

Постановка завдання. Виходячи із поставленої мети доцільно виконати ряд наступних завдань:

- дослідити теоретичні засади обліку і аудиту витрат виробництва продукції рослинництва;
- провести сукупний аналіз обліку і аудиту витрат виробництва продукції рослинництва;
- дослідити нормативно – правову базу регулювання обліку і аудиту витрат виробництва продукції рослинництва;
- зробити оцінки сучасному стану ведення первинного, синтетичного та аналітичного обліку витрат на виробництво продукції рослинництва на підприємстві;
- розробити напрями удосконалення обліку витрат на виробництво продукції рослинництва на підприємстві.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Для розв'язання поставлених задач в роботі були використані трактуваннями різних вчених. В нормативних джерелах зустрічається поняття «витрати» і відсутнє поняття «затрати». Натомість огляд економічної літератури свідчить про відсутність єдиної точки зору щодо правомірності використання цих двох понять. Дослідженню даного питання присвячені праці таких видатних вітчизняних та зарубіжних економістів як М. Врубльовський, А. Маршал, О. Каверіна, Ф.Ф. Бутинець, В.В. Сопко, Л.К. Сук, Атамас П.Й., Бондур Т.О., Голов С.Ф., Завгородний В.П., Шандова Н.В.

Виклад основного матеріалу. Організаційно-методичні аспекти обліку і аудиту витрат на виробництво продукції рослинництва на підприємстві є предметом дослідження багатьох вчених, погляди яких зібрані у науковій праці Сопко В.В.[4]. На його думку потрібне чітке розмежування понять. Оскільки, затрати - це термін процесу використання речовин та сил природи у процесі конкретного виду операційної (або не операційної) діяльності та пов'язані з виготовленням чітко визначеного виду виробу, а витрати - це термін, що характеризує процес придбання ресурсів. М. Врубльовський вважає, що поняття «затрати на виробництво» і «витрати виробництва» є тотожними, оскільки в основі їх визначення лежить вартісна оцінка основних засобів, матеріальних, трудових ресурсів, спожитих у виробництві. Під «витратами виробництва» він розуміє амортизацію і вартість матеріальних і трудових ресурсів підприємства, спожитих за певний період часу в процесі основного і допоміжного виробництва.

Витрати на виробництво продукції рослинництва та інших виробництв у сільському господарстві формують за об'єктами обліку, планування й визначення собівартості продукції (калькулювання), а також за центрами відповідальності (підрозділами підприємства тощо). За цими об'єктами витрат відкривають рахунки аналітичного обліку сільськогосподарського виробництва.

Важливим завданням обліку затрат на виробництво є економічно обґрунтоване визначення величини витрат, які пов'язані з виготовленням продукції (виконанням робіт; наданням послуг), забезпечення контролю за використанням матеріальних трудових і фінансових ресурсів. Виходячи з поставленого завдання затрати групують за двома ознаками: за елементами затрат і за статтями калькуляції. Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» встановлено групування витрат операційної діяльності підприємства за такими елементами:

- матеріальні затрати;
- витрати на оплату праці;
- відрахування на соціальні заходи;
- амортизація [2].

Як справедливо стверджує науковець В. Ластовецький, контроль витрат ефективний тоді, коли можна конкретизувати відповідальність за витрачання конкретних ресурсів. Таким чином, постає необхідність в забезпечення відповідальності конкретних осіб за збереження та використання ресурсів підприємства.

Якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості (наприклад, у вигляді амортизаційних відрахувань). Не визнаються витратами і не включаються до Звіту про фінансові результати:

- платежі за договором комісії, агентськими угодами та іншими аналогічними - договорами на користь комітента та ін.;
- попередня (авансова) оплата запасів (робіт, послуг);
- погашення одержаних позик;

- інші зменшення активів або збільшення зобов'язань, які не відповідають ознакам, зазначеним у визначенні терміна «витрати»;
- витрати, які відображаються зменшенням власного капіталу згідно з положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Критерії оцінки витрат виробництва продукції рослинництва представлені на рисунку 1.

Зниження собівартості продукції є найважливішим чинником розвитку економіки підприємства, оскільки формування ринкової економіки в Україні залежить від виробництва конкурентоспроможної продукції та її реалізації на внутрішніх та зарубіжних ринках.

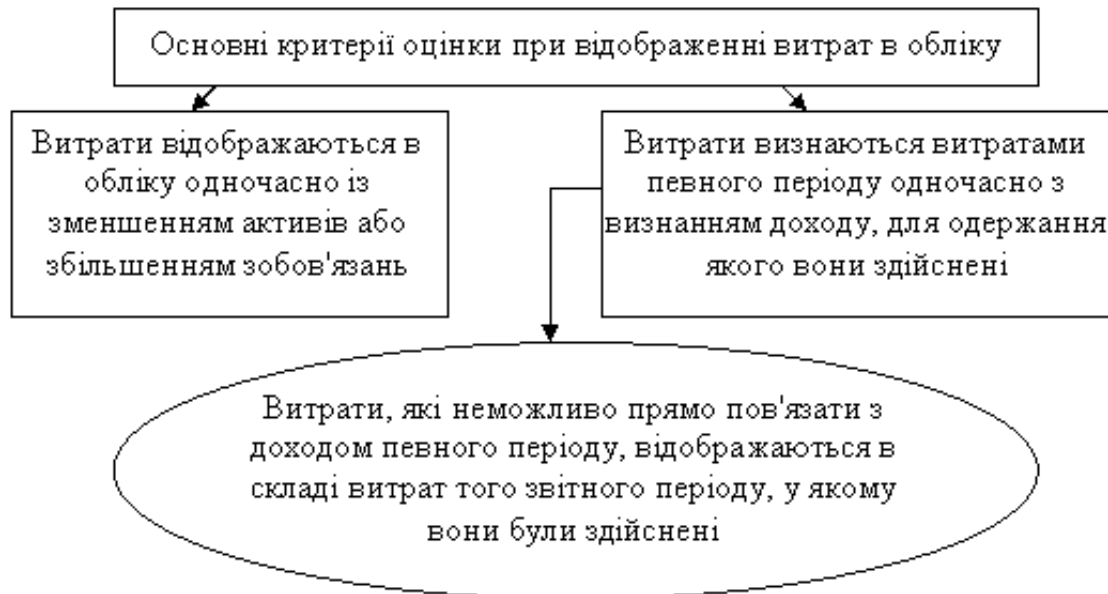

Рис. 1. Критерії оцінки витрат виробництва продукції рослинництва

Зниження собівартості продукції сприяє тому, що продукція стає більш конкурентоспроможною. В умовах обмеженості ресурсів і досягнення планової ефективності виникає потреба постійного порівняння понесених витрат і отриманих результатів [5]. Ця проблема посилюється під впливом інфляції, коли дані про витрати виробництв необхідно повсякденно порівнювати з майбутніми витратами, що значною мірою залежить від впливу зовнішнього середовища. Останній показник залежить від багатьох чинників, на яких повинен зосередити увагу аудитор.

Завдання аудиту витрат виробництва продукції рослинництва представлені на рисунку 2. Облік витрат і калькуляція відрізняються також за своїми об'єктами. Об'єктами обліку витрат є місця їх виникнення. Витрати на виробництво продукції (робіт, послуг) формуються за центрами відповідальності та об'єктами обліку, планування й калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг). Центрами відповідальності виступають внутрішньогосподарські підрозділи, що функціонують на засадах госпрозрахунку. Їх склад визначається з урахуванням виробничої та організаційної побудови підприємства, порядку закріплення засобів виробництва тощо [3].

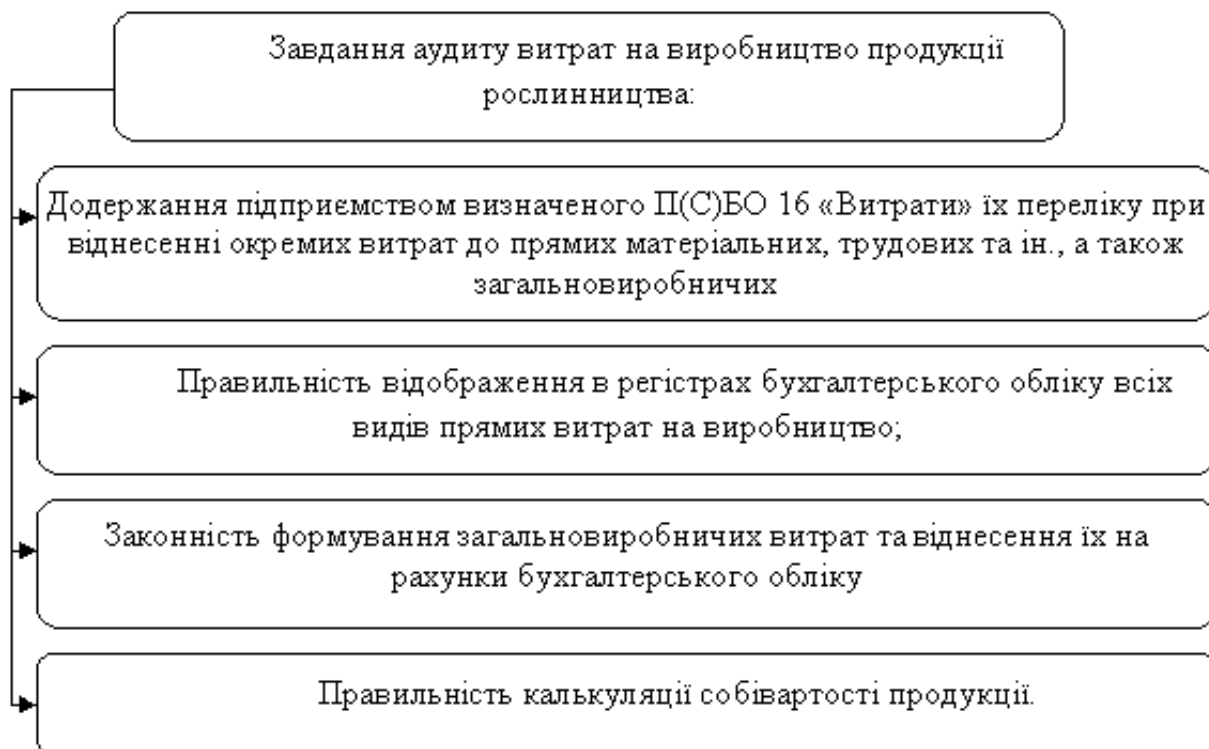

Рис. 2. Завдання аудиту витрат виробництва продукції рослинництва

Об'єктами калькуляції виступають окремі види продукції виробництва, роботи і послуги. На практиці нерідко об'єкти калькуляції та обліку витрат між собою збігаються. В цьому разі для обчислення собівартості одиниці продукції загальну суму за об'єктом обліку ділять на кількість виготовлених виробів. За їх не збігання для визначення собівартості одиниці об'єкта калькуляції витрати за об'єктами обліку підсумовують, а отриманий результат ділять на кількість виготовленої продукції.

Крім методичних рекомендацій при формуванні та обліку витрат необхідно дотримуватися П(С)БО 16 «Витрати», аудитор має зафіксувати дотримання встановленої номенклатури статей. У бухгалтерському обліку дані про витрати та вихід продукції рослинництва містяться у первинних документах, в яких відображено витрати матеріальних, грошових, трудових ресурсів і вихід продукції, зведених даних у накопичувальних відомостях (журналах), призначених для отримання узагальнюючих показників, які потім переносяться в регістри синтетичного й аналітичного обліку за кореспондуючими рахунками.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На основі проведеного нами дослідження теоретико-методологічних основ обліку і аналізу витрат виробництва продукції рослинництва можна зробити наступні висновки: витрати – це вартість ресурсів, що використовуються в подальшому для отримання прибутку, чи досягнення інших цілей підприємства. Найбільш вживаними визначеннями поняття „витрат” підприємства є: - витрати – це збільшення зобов'язань, або зменшення активів у процесі поточної діяльності для отримання доходу звітного періоду; - витрати – це вартісне вираження абсолютної величини спожитих ресурсів, необхідних для здійснення поставленої мети. - витрати – це сукупність виражених у грошовій формі витрат підприємства протягом одного року, які призводять до зменшення частки чистого майна.

Список використаної літератури.

1. Бутинець Ф.Ф Підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів [Ф. Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2009. – с.912.
2. Положення стандарт бухгалтерського обліку 10 затверджене наказом Міністерства фінансів України від 08.10.99 р. № 237, із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada2.gov.ua>. Назва з екрану.
3. Маслова С.О. Фінансовий ринок: навчальний посібник.-К.: Каравела- 2010.- с.344-410.
4. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: Навчальний посібник/ Сопко В.В. - К.: КНЕУ, 2014 – с.435-440.
5. Сук Л.К. Фінансовий облік: навчальний посібник/ Л.К. Сук, П.Л. Сук. – К.: Знання, 2012. - с.253.

References.

1. Butynets, F.F. and others (2009), *Pidruchnyk dlia studentiv spetsialnosti "Oblik i audyt" vyshchyykh navchalnykh zakladiv* [Textbook for students of specialty "Accounting and audit" of higher education], 8th ed., PP "Ruta", Zhytomyr, Ukraine, p. 912.
2. The provisions of Accounting Standard 10 approved by the Ministry of Finance of Ukraine of 08.10.99, 237 number, as amended, available at: <http://www.rada2.gov.ua>. Nazva z ekranu.
3. Maslova, S.O. (2010), *Finansovii rynek: navchalnyi posibnyk* [Financial market: training Manual], Karavela, Kyiv, Ukraine, pp.344-410.
4. Sopko, V.V. (2014), *Bukhhalterskyi oblik v upravlinni pidpriemstvom: Navchalnyi posibnyk* [Accounting in business management: Textbook], KNEU, Kyiv, Ukraine, pp.435-440.
5. Suk, L.K. and Suk, P.L. (2012), *Finansovyi oblik: navchalnyi posibnyk* [Financial Accounting: Tutorial], Znannia, Kyiv, Ukraine, p.253.

Стаття надійшла до редакції 19.01.2017 р.

Вропу

ТОВ "ДКС Центр"